

Η μαγεία της αφήγησης

Ο παππούς του Ομήρου εξιστορεί στον εγγονό του τις περιπέτειές του ως αοιδού. Χ. Α. Χωμενίδης, «Λόγια φτερά»

Στον αρχαίο (και μάλιστα τον προομηρικό) κόσμο μετακινείται ο Χ. Α. Χωμενίδης με το καινούριο μυθιστόρημά του, που τιτλοφορείται «Λόγια φτερά» (εκδόσεις Πατάκη) και έχει ως κεντρικό του αφηγητή και ήρωα έναν αοιδό του 8ου π.Χ. αιώνα, τον Τήνελλο. Ο Τήνελλος δηλώνει παππούς του Ομήρου, στον οποίο και απευθύνει ολόκληρη την εξιστόρηση της απίστευτα περιπετειώδους ζωής του, που ξετυλίγεται σ' ένα πολύ μεγάλο μέρος της ελληνικής επικράτειας.

Ξεκινώντας από τα μικρασιατικά παράλια, όπου θα σταδιοδρομήσει στο πλάι του αοιδού Αναβάτη, ο Τήνελλος θα υποστεί εν συνεχεία τα μύρια όσα: θα κωπηλατήσει ασθμαίνοντας ως την Αίγινα, θα μπλεχτεί με στίφη ζητιάνων στην Κόρινθο, που θα χτυπηθεί από λοιμό, θα παραβρεθεί στους Ολυμπιακούς Αγώνες, στους οποίους θα ανακατέψει με εντελώς απροσδόκητο τρόπο την πόλη των Μυκηνών, θα ερωτευτεί σφόδρα στο Δευκαντί της Εύβοιας, θα κινδυνέψει να πεθάνει στη Θράκη, θα πέσει θύμα ληστείας στο Αιγαίο και θα καταλήξει σε ένα άγνωστο ερημονήσι, όπου και θα ιδρύσει ένα βασίλειο αχαλίνωτης ερωτικής ελευθερίας.

Οι περιπέτειες του Τήνελλου έχουν κάτι το μελαγχολικά ευτράπελο. Πρόσωπα και καταστάσεις διακωμωδούνται στο έπακρον, αλλά στο βάθος τους διακρίνεται μια πικρή αίσθηση του ανεκπλήρωτου, που συνοδεύει τον πρωταγωνιστή μέχρι την τελευταία νουή του.

Η μοναδική πραγματική χαρά του παππού του

Ομήρου είναι εκείνο στο οποίο πρώτευσε ο εγγονός του: η μαγεία της αφήγησης. Ως μυθιστορηματικός πρωταγωνιστής, ο Τήνελλος είναι μια πολύ επιτυχημένη εφαρμογή του αρχαίου προτύπου του αοιδού: ένας προικισμένος και αεικίνητος «τεχνίτης του δήμου» με έντονη κινητικότητα, που ξετυλίγει το μύθο του ανάλογα με τις ανάγκες του τόπου στον

οποίο ταξιδεύει, εκθέτοντας το παρόν και προφητεύοντας το μέλλον του.

Γράφοντας ένα μυθιστόρημα για την τέχνη της αφήγησης, ο Χωμενίδης παίζει και με μια μεγάλη αφηγηματική κληρονομιά, που δεν είναι άλλη από την κληρονομιά του ελληνιστικού μυθιστορήματος των πρώτων αιώνων μετά τη γέννηση του Χριστού.

Οι αδιάκοπες μεταβολές της τύχης, τα μοτίβα του έρωτα και της προδοσίας, όπως και η σύγκρουση της ελπίδας με το φόβο και τη θλίψη, που εμπνέουν τον Ηλιόδωρο ή τον Αχιλλέα Τάτιο, δίνουν γενναία το «παρών» και στις σελίδες του Χωμενίδη, στήνοντας έναν τρελό χορό με τις συμπτώσεις και το απροσδόκητο

και ανεβάζοντας τη θερμοκρασία με ένα στοιχείο δυστοπίας, το οποίο κάνει έντονα την παρουσία του με τα βάσανα του Τήνελλου στην Κόρινθο ή στο αιγαιοπελαγίτικο ερημονήσι.

Με την εξαίρεση του τελευταίου μέρους, όπου η ειρωνεία γλιστράει σ' ένα μάλλον χοντροκομμένο χιούμορ, τα «Λόγια φτερά» είναι ένα γερά δουλεμένο και σαφώς απολαυστικό βιβλίο, που αποτελεί, μαζί με το «Σοφό Παιδί» και τη «Φωνή», ένα από τα καλύτερα μυθιστορήματα του Χωμενίδη.

